

Tekst uit catalogus, uitgegeven ter gelegenheid van de overzichtstentoonstelling "Willy Fleur (1888-1967), een kleurrijk Haags schilder met een Oosters hart", in Museum Dorestad in Wijk bij Duurstede. Tentoonstelling van 21 augustus t/m 3 oktober 2004.

Willy Fleur, een jeugdherinnering door Ellen Goldman-Berrington

Mijn zusje en ik groeiden op in een huis aan de Haagse Morsestraat. Mijn vader was leraar Engels. In z'n vrije tijd schilderde hij, vol enthousiasme, het ene schilderij na het andere. Ik leerde Willy Fleur kennen toen ik ongeveer vijf jaar oud was. Het was enkele jaren voor de tweede wereldoorlog en kunstenaars hadden het in die tijd erg moeilijk.

Op een regenachtige zondagochtend werd er aangebeld aan ons huis. Er stond een meneer voor de deur, en dat was Willy Fleur. ('Meneer Fleur', want zo hebben mijn zusje en ik hem altijd genoemd, en zo staat hij ook in mijn herinnering gebrand.)

Meneer Fleur had een tas bij zich. Hij vertelde dat hij kunstschilder was en hij vroeg of mijn vader zijn werk eens wilde zien en wellicht iets wilde kopen. Mijn vader was direct vol interesse...

Mijn moeder, mijn zusje en ik stonden er bij toen de tas open ging. Mijn ouders waren enthousiast en mijn vader kocht een klein schilderijtje (het grootste werk uit de tas): er stond een leuk huisje op, met een bloemenborder. Mijn vader vond het werkelijk prachtig en hij schonk het direct aan mijn moeder. Het heeft altijd bij ons thuis gehangen, in de zonnige serre. Na het overlijden van mijn moeder heb ik het geërfd en het heeft nu een ereplaats in mijn eigen huis. Later hoorde ik dat dit het huisje zou zijn van Theophile de Bock (*zie foto onder*).

Uit dit eerste bezoek kwam een goede vriendschap voort die vele jaren duurde. Mijn vader organiseerde voor Willy Fleur een schildersgroepje van vrienden die een maal per week samen een ochtend op het atelier van Willy Fleur gingen schilderen. Vaak ging ik mijn vader aan het eind van de ochtend afhalen omdat ik het gezellig vond om op het atelier te komen. Soms mocht ik dan 'helpen' met het watergeven van de planten in de serre van het woonhuis. Dat was een groot avontuur, want het watergeven gebeurde met een tuinslang. Op een dag vertelde mijn vader dat 'Meneer Fleur' had gevraagd of mijn zusje en ik schilderles van hem zouden willen hebben.

Ik herinner me nog het gevoel van trotse blijdschap waarmee ik de eerste keer naar 'de les' ging. De lessen waren Anders dan Anders. Er stond altijd een bos wilde bloemen voor ons klaar. Meneer Fleur vertelde daar een verhaaltje bij. Hij wees, bijvoorbeeld, op de stand van de blaadjes en vertelde dat die zo groeiden omdat de kaboutertjes dan makkelijk bij de bloemen konden komen om de honing eruit te halen die ze zo lekker vonden. Of dat de pluusjes van de

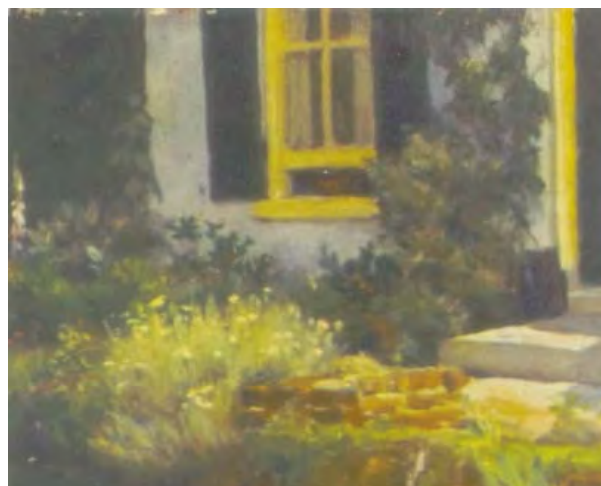
paardebloem kleine parapluutjes waren die de mieren bij zich droegen als ze gingen wandelen. Na het verhaaltje werd de vaas naar een andere kamer gebracht, de kleurpotloden werden uitgedeeld, en we mochten tekenen wat we hadden onthouden. Zo ontstonden er kinderlijke versies van het voor ons gezette stilleven. Deze werkwijze heeft grote invloed op mij gehad; als ik mijn gebatikte versies van bloemen maak, ga ik eerst in de natuur rondkijken en dan, bij het werken, volg ik mijn herinnering van wat ik buiten, in de vrije natuur, heb gezien. Aan deze bijzondere lessen kwam een einde toen de oorlog uitbrak. Meneer Fleur 'gaf ons door' aan zijn collega Jan Cossaar die mijn zusje en mij, in zijn atelier aan het Noordeinde, de beginselen van het tekenen van stillevens bijbracht.

Herinneringen zijn natuurlijk altijd subjectief. Ze volgen ook geen chronologisch tijdpad; ze komen en gaan, naar het schijnt willekeurig, aangestuurd door een toevallig gebeuren, een woord, een oud schilderij dat ergens opduikt. Bij een bezoekje aan het atelier van mijn zuster komt de herinnering op aan een verjaardag van mijn vader. Willy Fleur bracht toen een heel speciaal cadeau mee: een door hemzelf gemaakte schilderskruk. Hij vond dat mijn vader, als hij schilderde, toch niet op een gewone huiskamerstoel kon zitten. De kruk was daarna dagelijks in gebruik tot mijn vader, toen ruim 90 jaar oud, noodgedwongen met schilderen moest ophouden.

Van onze ouders hoorden wij dat Willy Fleur vaak tegen hen had gezegd wat een wijs besluit het van mijn vader was geweest om leraar te worden in plaats van kunstschilder. Zo had hij tenminste steeds 'brood op de plank'. Na de oorlog begon mijn vader Nederlandse lessen te geven aan Amerikanen en Canadezen die voor hun werk in Nederland woonden. Hij vond de werken van Willy Fleur zo mooi dat hij er altijd een van op zijn 'lessenkamer' had staan, voor de verkoop.

Overdag gingen Willy Fleur en mijn vader vaak samen schilderen in de omgeving van Den Haag. De Bosjes van Poot, de duinrand bij Scheveningen, of de haven werden frequent bezocht. Ze gingen ook met de fiets naar Overvoorde of naar dorpen in de omgeving. Soms ook schilderden zij samen thuis, op het atelier in de Galileïstraat of bij ons. Zo herinner ik me hoe mijn vader en Willy Fleur bij ons in de serre allebei het aquarium met goudvissen en kleine karpertjes erin (een hobby van mijn vader) aan het schilderen waren. Ik bekeek het aquarium daarna met andere ogen.

Toen ik ongeveer dertien jaar oud was, bezocht ik eens een tentoonstelling van de werken van Willy Fleur in het Panorama Mesdag. Daar hing o.a. een schilderij met gele chrysanten, waarop ook een klein beige kleurig vaasje stond. Uit dat kleine vaasje, dat op meerdere schilderijen moet hebben gestaan, had ik vaak een paar slokjes limonade mogen drinken tijdens de hiervoor genoemde lessen op het atelier aan de Galileïstraat. Ik stond vol bewondering te kijken. Toen

stond meneer Fleur achter me en vroeg of ik het ècht mooi vond. Op mijn bevestigend antwoord zei hij dat ik het dan maar moest kopen. Ik vertelde hem dat ik daar geen geld voor had, maar er werd overeengekomen dat ik het van mijn zakgeld zou mogen betalen. Mijn vader verhoogde mijn wekelijkse zakgeld in ruil voor wat kleine karweitjes, en gedurende ongeveer een jaar bracht ik wekelijks mijn 'afbetaling' naar het atelier van meneer Fleur, die in een klein blauw boekje de betaling bijhield. Na ongeveer een jaar zei hij dat ik nu wel bewezen had dat ik er veel voor over had dit schilderij te bezitten. Ik mocht het meenemen. Natuurlijk neem ik aan dat de verdere betaling wel door mijn vader zal zijn geregeld, maar daar heb ik nooit over horen spreken. Het schilderij is nog steeds in mijn bezit. Misschien niet het mooiste werk van Willy Fleur, maar voor mij wèl het belangrijkste.

Mijn herinneringen aan 'meneer Fleur' zijn louter plezierig. Ik heb hem ervaren als een prettige, wijze man en ik ben hem dankbaar voor wat ik van hem heb mogen leren.

(Den Haag, juni 2004)